

Genomförda aktiviteter under hösten 2021.

Resor

Höstavslutning på Färna Herrgård

Till vackra Färna herrgård gick färden den 8 december när Senioruniversitetet höll sin traditionella höstavslutning med decemberlunch. Ett 60-tal deltagare reste i två bussar till den anrika herrgården där en mycket välsmakande trerätters lunch avnjöts under trivsamma former och på ett coronasäkert sätt.

Nuvarande ägaren Wenche Engström berättade om herrgårdens historia och det gamla järnbruk som anlades här på 1600-talet, vars egentliga grundare var den driftiga Eda Widiksdotter. Olika ägare har kommit och gått fram till 1920-talet då hammarlagen upphörde.

Efter den goda lunchen framförde ordföranden Gunilla Sundqvist ett varmt tack till cirkelledare, föreläsare, samarbetspartnern Resekompaniet och styrelsekollegor för fina arbetsinsatser under det gångna året och önskade alla en God Jul och ett Gott Nytt År.

En grupp musiker från Västerås Sinfonietta bjöd på stämningsfull julmusik till kaffet och besök i herrgårdsboden med lite shopping hanns också med under den uppskattade decemberutflykten.

Adventskonsert

Lunch serverades i Restaurang Salt Bar & Matsal. På bilden till vänster ses Irene Larsson och Gudrun Risberg. Till höger förväntansfulla resenärer på väg in till konserten i Blå Hallen

Lördagen den 27:e november gjorde 51 personer en resa till Stockholm anordnad av ESU och Resekompaniet. Målet för resan var Adventskonserten i Blå hallen i Stadshuset. Där mötte körsångare och solister som framförde välkända musikaliska stycken såsom Det är en ros utsprungen och O helga natt. Balettkademin dansade till julsånglekar. Ett avancerat ljusspel skapade stämning till föreställningen som var en fin början inför kommande helger.

Helen Sjöholm

Det blev en i dubbel bemärkelse musikalisk resa för de 47 förväntansfulla deltagare som söndagen den 7 november reste med buss till Västerås för att lyssna på Helen Sjöholm och hennes orkester. Efter en god räksmörgås och dryck vid framkomsten fick sig deltagarna till livs en välmatad konsert med såväl nyskrivet som känt material på temat "En ny tid", där Helens både roliga och underfundiga mellansnack bidrog till att förhöja musikupplevelsen. När den folkkära artisten med sina musiker framförde de älskade sångerna "Min man" och "Gabriella" utbröt rena applådaskorna. Flera extranummer, däribland Min sista dans, avslutade den uppskattade konserten innan kosan styrdes hemåt mot Eskilstuna.

Eskilstuna Logistik

Med hjälp av Mikael Jonsson och Claes Sörman från Logistikbolaget gjordes en resa den 2 september. Målet för resan var att lära mer om logistikverksamheten i Eskilstuna. 35 nyfikna deltagare fick grundliga genomgångar om vad som hänt och vad som sker och vad som utvecklingsmässigt är på gång. Folkestatterminalen imponerade med sin storlek men också utifrån alla de kontainertåg som kommer varje dag för att lossa och lasta. Logistikparken i Kjula är ett stort område med många olika företag. Vi fick också veta att det är flera som planerar utbyggnad och att nya intressenter är på väg att bygga och etablera sig. Det sista stoppet visade att det även i Svista pågår en intensiv verksamhet och utbyggnad. Vi fick också höra varför Eskilstuna är så populärt för många företag att etablera sig och då inte bara logistikföretag utan också processindustri. En benstreckare med kaffe och tilltugg uppskattades och slutintrycket från deltagarna var en mycket lyckad halvdagsutflykt som gav kunskaper om Eskilstunas utveckling.

Värmlandsresa 26 – 27 augusti

Berättarladan i Sunne med föreställningen Körkarlen samt Rackstadsmuseet i Arvika

Efter 1½ år kunde äntligen en aktivitet genomföras som inledning till en förhoppningsvis aktivare höst. Med 18 deltagare företogs en resa till Värmland den 26 – 27 augusti där målet var dels Berättarladan i Sunne samt dels Rackstadsmuseet i Arvika. Med Sven-Olof från Svalboviken som chaufför gick resan snabbt till Sunne efter en rast med busskaffe och smörgås.

Sven-Olof

Berättarladan i Sunne

Rackstadsmuseet

Framme vid Hotell Frykenstrand checkades in och rummen togs i anspråk för en stunds vila innan det var dags för middag. Här serverades som förrätt Västerbottenspaj och stenbitsrom och därefter en fantastiskt välagad torskrygg med kantarellsås. Den 1½ timme långa föreställningen i Berättarladan av Körkarlen som bygger på Selma Lagerlöfs roman var en spännande upplevelse med mycket musik och dans där temat i boken – kärlek och död – lyftes fram. Deltagarna var eniga om att man fått uppleva en härlig teater dock med en ganska mörk underton.

Dag två var målet att efter frukost åka till Arvika och Rackstadmuseet. Vi möttes av museets intendent Hannes Trygg, som utförligt och personligt gav oss en orientering om museet men också om Rackstadkollektivets konstnärer under nästa en timme. Därefter hade vi god tid att vandra runt och se på utställningarna och även se konstnärsbostaden Oppstuhage, som Christian Eriksson byggde till sig och sin franska hustru Jeanne. Konstnärsparet Maja Hallén och Gustaf Fjaestad hyrde sedan denna stuga i flera år och var i mycket initiativtagare till konstnärskollektivet som startade.

Efter denna givande och intressanta förmiddag intogs lunch innan färden gick mot Eskilstuna. En kort "benstreckare" och sedan tillbaka i Eskilstuna vid 17-tiden. Synpunkterna från deltagarna om resan var mycket positiva och alla var glada åt att de följt med.

Medlemsmöten

"Journalistikens framtid"

Årets sista medlemsmöte 24 november gästades av journalisten Ulf Wickbom. På ett humoristiskt och underfundigt sätt gav han sin personliga syn på journalistikens betydelse i allmänhet och lokaljournalistiken i synnerhet. I exempelvis USA finns nästan ingen lokaljournalistik kvar varför misstro och konspirationsteorier har kunnat breda ut sig.

Lokaljournalistikens viktigaste uppgift är att få medborgarna att känna sig delaktiga i samhällslivet och att hålla ett vakande öga på makten, menade Ulf Wickbom. Till problemen för en fortsatt god lokaljournalistik hör att verkligheten alltmer beskrivs i siffror i stället för "kött och blod", att barriärer i form av kommunikatörer gör det svårt för journalister att få direktkontakt med makthavare och att tekniken utgör hinder för att kunna förmedla sena nyheter.

Mycket av dagens journalistiska arbete skapas via datorer i stället för personliga möten. Konkurrensen med sociala medier, där "fake news" lätt tar sig in, samt den pågående mediekoncentrationen är andra hot mot lokaljournalistiken. Samtidigt finns hopp vilket framgår av att bl. a. Sveriges Television liksom de stora tidningarna bygger ut sina lokalredaktioner. För utan läsare/tittare gräver media sin egen grav, menade Ulf Wickbom som fick många och långa applåder av de 80-talet intresserade deltagarna.

”Den brokiga Bloomsburygruppen”

Om den brokiga Bloomsburygruppen, en märklig samling författare, konstnärer och trädgårdsälskare, berättade Hans Lundén på ett personligt och humoristiskt sätt vid medlemsmötet 10 november. Gruppen, med bas i London, kom att starkt påverka den brittiska modernismens framväxt under tidigt 1900-tal. Till gruppens mest kända namn hör författaren Virginia Woolf och hennes syster Vanessa Bell, men även nationalekonomen John Maynard Keynes, författaren Lytton Strachey, konstkritikern Roger Fry m. fl. ingick i kärnan.

Den märkliga gruppen hölls samman av vänskap, kärlek och sexuella relationer, där alla hade ihop det med alla, hittade på upptåg och gjorde skandaler i sitt uppror mot dåtidens viktorska värderingar. Även depressioner och tragiska självmord förekom i de röriga familje- och släktförhållandena om vilket Hans Lundén också berättade. Via ett bildspel fick de 80-talet mötesdeltagarna även göra ett besök i gruppens välkända trädgårdar Charleston och Sissinghurst gardens.

”Trots och tröst”

”Trots och tröst” i gråkulna november bjöd de båda musikerna Marie Selander och Tuomo Haapala på vid medlemsmötet 3 november. Båda har ett gediget förflutet inom folklig improvisation och nutida musik vilket de gav prov på. Inledningen, där Tuomo Haapala trakterade vägpinne som en näverlur och Marie kulade likt en erfaren fäbodstinta, borgade för en intressant fortsättning på ett annorlunda musikaliskt äventyr.

På repertoaren stod såväl emigrantvisor som egna tonsättningar av svenska och internationella poeter där den riviga avslutningen av Ida Cox ”Wild women don’t have no blues” var en av höjdpunkterna. Maries unika röstteknik och Tuomos kraftfulla hantering av kontrabas blev en spännande musikupplevelse, framförd av två f. d. rockmusiker och världsartister med hemmabas i Eskilstuna. Och – som Tuomo Haapala konstaterade – ”Trots och tröst” är ju faktiskt två av musikens viktigaste funktioner, vilket de uppemot 60-talet begeistrade deltagarna, som trotsat vädret och kommit till Royal, fick ett smakprov på.

”Det tänkande hjärtat”

Professor emerita och genusforskaren Yvonne Hirdman hade inbjudits till medlemsmötet 27 oktober för att tala om den motsägelsefulla Alva Myrdal och hennes kamp för att ”få göra något”. Att leva i en trång tid för flickor, klämd mellan samhällets syn och vad Alva själv ville med sitt liv, var ingen enkel balansgång. Var hon en iskall socialingenjör eller en socialpedagog som satte barnet i centrum, övergav hon sina egna barn för karriären eller var hon feministen som banade väg för andra kvinnor att kombinera familj och arbete? Om detta och om Alvas stora kärlek till den dominante Gunnar Myrdal berättade Yvonne Hirdman utifrån sin bok ”Det tänkande hjärtat”, baserad på ett stort antal kärleksbrev mellan de båda makarna.

Att Alva Myrdals tankar på 1930-talet kom att forma landets socialpolitik och bidra till kvinnors frigörelse blev för henne en livsuppgift. Ingen lätt uppgift med en krävande man och tre barn att fostra.

De drygt 100 deltagarna fick uppleva ett spännande genusdrama och en intressant beskrivning av en av det svenska folkhemmets arkitekter, tillika uppväxt i Eskilstuna.

”Hälsan i fokus”

Till medlemsmötet 13 oktober hade professor Mai-Lis Hellénus, Karolinska Institutet, inbjudits för att föreläsa om ”Senaste nytt om livsstil och hälsa” och vad forskningen säger om hur vi bör leva livet ”på andra halvan”. Hon har i många år forskat i ämnet och undervisat om förebyggande livsstilsförändringar. 138 intresserade hade bänkat sig i Royal för att ta del av en mycket intressant forskning om hur hjärt-kärlsjukdomar kan förebyggas och vilka livsstilsförändringar vi bör göra med fokus på fysisk aktivitet och mat. Alla fick säkert med sig bekräftelser på hur vi själva redan gjort förändringar i våra liv men även många nya råd för att få leva längre med hälsan i behåll. Hon poängterade också att i begreppet hälsa även ingår mentalt och socialt välbefinnande och hur viktigt det är att leva i ett sammanhang, med kärlek och vänner.

Maj-Lis Hellénus har skrivit flera böcker i ämnet, däribland boken ”Leva livet”, om hälsa, mat och välmående för andra halvan av livet, vilken hon skänkt till det sedvanliga boklotteriet. Medlemsmötet avslutades med gemensamt fika och fortsatt samvaro.

”Från Penemünde till Mars”

Höstens första medlemsmöte, samma dag som coronarestriktionerna lättade den 29 september, blev en fascinerande rymdupplevelse för de 70-talet deltagarna som tagit sig till Kulturhuset Royal. Gästföreläsarna Börje och Magnus Lundberg tog nämligen med publiken på en rymdhistoria i dåtid, nutid och framtid från Penemünde till Mars. Börje, som varit journalist på bl. a. Eskilstuna-Kuriren, och sonen Magnus, jämnårig med första månlandningen, har intervjuat forskare och astronauter och även skrivit en bok om svenska rymdäventyr, berättade i ord och bild om den stora kapplöpning som pågår om rymden, allt från Sovjets satsningar på 1950- och 1960-talet till USA:s omfattande Apolloprogram och nu Kinas intåg i rymderan. Att det rör sig om enorma satsningar framgår av att världens länder satsar nästan 450 miljarder dollar på att utforska rymden, vilket även medfört att en mängd rymskrot genereras. Även vårt lilla Sverige finns med på ett hörn i utforskningen av rymden fick publiken veta; detta tack vare en Hasselbladkamera som blev den första svenska produkten på månen. Att det blev en spännande och fascinerande rymdupplevelse var deltagarna överens om.

Årsmöte 2021 – 1 september

Ett 30-tal medlemmar i Eskilstuna SeniorUniversitet deltog vid föreningens årsmöte, som hölls första september på coronasäkrade Kulturhuset Royal. Vid årsmötet, som egentligen skulle ägt rum i början på året, presenterades det gångna årets verksamhet där många av de planerade aktiviteterna tvingades ställas in på grund av pandemin. Nu hoppas föreningen kunna återuppta verksamheten på nytt utifrån rådande restriktioner. Vid årsmötet avtackades ordföranden Håkan Sjöberg för sitt förtjänstfulla arbete inom styrelsen under ett 20-tal år. Till ny ordförande valdes Gunilla Sundqvist på ett år.

Övriga i styrelsen är: Margot Bandmann, Birgitta Johansson och Birgitta Widholm, omvalda på två år. Kvarstår gör Anita Lassesson, Hans Mossberg och Anita Norberg. Revisorer är Sven Carlsson och Jan Edenmo.

Höstens verksamhet presenterades där bl. a. studiecirklar, föreläsningsserier, medlemsmöten, film och resor ingår om än med ett begränsat antal deltagare så länge restriktionerna kvarstår. Årsmötet beslutade om en höjning av årsavgiften från nuvarande 150 kr till 175 kr fr. o. m. nästa år. Föreningen har närmare 680 medlemmar och trenden visar att antalet ökar.

Medlemsmöte – Resa ut i det blå till Övralid

Mot hemligt mål gick färden för 41 förväntansfulla medlemmar som deltog i Senioruniversitetets resa "Ut i det blå" den 8 september. Resan, som skulle ägt rum i maj, gick den här gången söderut och efter busskaffe och smörgås längs vägen nåddes första resmålet nämligen Verner von Heidenstams vackert belägna hem Övralid vid Vättern. Där berättade de båda guiderna Bo Olsson och Lars Åkerström på ett livfullt och initierat sätt om den store nationalskalden och Nobelpristagarens liv och egenheter, hans tre äktenskap och om huset han själv ritat, färdigbyggt 1925 till en kostnad av 100 000 kr. Efter att ha fått Nobelpriset 1916 skrev han inte en enda bok fram till sin död 1940.

Efter besöket på Övralid intogs lunch på restaurang Gästis i Borensberg varefter färden gick till Brunneby musterier där deltagarna bjöds på smakprov och fick tillfälle att göra inköp i den välsorterade gårdsbutiken. En alltigenom lyckad dag i vackert sensommarväder kunde deltagarna summera.

Föreläsningsserier

Eskilstunas historia

Äntligen kunde vi genomföra det program för föreläsningsserien Eskilstunas historia som legat och väntat i ett helt år. Ca 50 medlemmar anmälde sig och fick lyssna till de två föreläsningar som ställdes in våren 2020.

Hans Rosén, tekniker, amatörforskare och lokalhistoriker, berättade om sjöfarten i Eskilstuna före 1860 och om de många båtar som trafikerade Eskilstunaån med dess övre och nedre kanal. Vi fick också en inblick i järnvägstrafikens historia i staden med invigningen av OFWJ (Oxelösund-Flen-Västmanlands järnväg) 1877 och trafiken på den, samt på NrSIJ (Norra Sörmlands Järnväg).

Förre sportjournalisten Tord Juszcak föreläste om Eskilstunas omfattande idrottshistoria från den första fotbollsmatchen, vattenpolo i badhuset i ån, brottning i det gamla "Bygget" på Rudammsgatan, skridsko-VM på Tunavallen och mycket mer. Inte visste vi att Eskilstuna hade så många olympier – 200.

Två nya föreläsningar fick vi också. Håkan Larsson, ingenjör med militär utbildning som bl. a. arbetat som vapenutvecklare på FFV berättade om Gevärsfaktoriet, som haft stor betydelse för Eskilstunas utveckling från ett litet samhälle till en större stad. Han tog bland annat upp utvecklingen från hantverk till industrialisering och massproduktion.

Han återkom med ännu en föreläsning. Denna gång mera allmänt om industrins utveckling från tidigt 1800-tal till mekaniseringen under 1850-, 1860- och 1870-talet. Han berättade om Eskilstunas världskända industrier men det fanns också otaliga småindustrier t. ex. 105 knivmeder. Vi fick också en inblick i den tidens arbetsförhållanden, löner och utbildning.

Konst och kulturhistoria

Höstens föreläsningsserie på temat Konst- och kulturhistoria med Hans Lundén som föreläsare har blivit mycket uppskattad. Ett 40-tal nöjda åhörare har deltagit. Serien har omfattat 1800- och 1900-talets europeiska och svenska konst; från ingenjörskonsten på 1800-talet till de olika ismerna och hur Manét och Monét kom att ersättas av Matisse och Picasso medan Anders Zorn och Carl Larsson under stora protester kom att ersättas av Isac Grünewald, Sigrid Hjärtén och Leander Engström här hemma. I samband med Stockholmsutställningen 1930 fick funktionalismen i Sverige sitt stora genomslag.

Dominerande var de båda arkitekterna Gunnar Asplund och Sigurd Lewerentz som skapade Skogskyrkogården, numer ett världsarv. Efterkrigstiden i svenskt konstliv har gått från Arne Jones´ Spiral åtbörd till Lars Lerins björkar, från Stig Lindbergs plastmuggar till Gert Wingårds trähus. Föreläsningarna har illustrerats med utmärkt bildmaterial och även musikinslag. Dessutom visade Hans Lundén uppskattade egentecknade animerade filmer från sin farfars barndom.

Krishärdar i världen

Senioruniversitetet har haft höst avslutning på sin populära föreläsningsserie "Kriahärdar i världen". Ett 80-tal medlemmar har deltagit och har fått såväl bakgrunder som aktuell information om viktiga händelser och hur de påverkar oss här hemma och vår omvärld. Föreläsare har varit Stig Wahlström, Västerås. I ord och bild har han på ett sakkunnigt och initierat sätt gett en översiktbeskrivning om de mest aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska frågorna i bl a Europa med de tyska valen, flyktingkrisen vid polska gränsen, utvecklingen i Afrika, Kinas växande betydelse och Taiwan-problematiken, USA efter Trump, Rysslands allt aggressivare tonläge med påverkan i bl. a. Östersjöområdet, klimatmötet i Glasgow och hur coronapandemin påverkat världens länder. De fyra föreläsningarna har gett ökat intresse för nutidens viktiga globala frågor och en ny serie på samma tema är planerad till våren.

Min musik

Drygt 40 gäster har sedan 2015 medverkat i serien Min Musik. Höstens fyra gäster har varit Rolf Hammarlund ("Världens bästa popmusiksingel"), Andrea Hagman ("Modernt konstnärsskap – min musik"), Carin Stålhane ("Så kan det också låta") samt Richard Mc Govern ("Pianistens pianist"), som var och en på sitt personliga sätt presenterat och låtit deltagarna lyssna på spännande musik.

Rolf Hammarlund

Andrea Hagman

Carin Stålhane

Richard Mc Govern

Musikvalen har varit från Beatles, operavärlden, spännande verk i olika tappning samt som avslutning en vandring in i Rachmaninoffs fantastiska värld. Cirka 70 medlemmar har deltagit och gett mycket positiv återkoppling till gästerna och den musik som presenterats. Önskemål om en fortsättning lovade programvärdarna Birgitta och Håkan att ordna.

ESU Dagfilmstudio

Vår Dagfilmstudio lockar varje termin mellan 230 och 250 deltagare. Hösten 2021 flyttades våra filmvisningar till nybyggda Biostaden, där vi fick disponera en salong med 244 platser. Tack vare Biostadens generositet fick vi vid första visningen i slutet av september använda två salonger för att kunna följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer, medan vi vid de efterföljande filmvisningarna kunde sitta i samma salong. Deltagarantalet var högt, då de flesta hunnit vaccinera sig, och filmerna fick fina poäng.

Vid höstens sista filmvisning den 1 december krävdes covidpass, och tack vare fin service av personalen på Biostaden kunde viseringen ske smidigt. Vi tackar personalen för detta och för ett gott samarbete. De filmer som visades under hösten var:

- Kapernaum (Libanon)
- Kverulanten (Finland)
- Porträtt av en kvinna i brand (Frankrike)
- The Peanut Butter Falcon (USA)
- Sorry we missed you (Storbritannien)
- The Farewell (USA)

Övrigt

Seniorernas höstsalong

Vårsalongen som blev en höstsalong på grund av coronapandemin kunde ses mellan torsdag och söndag i förliden vecka. ESU stod denna gång som huvudansvarig för utställningen. Intresset var stort både bland utställare och besökare. Till vernissagen kom ett 50-tal besökare. Marie Svensson från Kultur och fritid höll ett invigningsanförande och Gunnar Sandevärn stod för musikalisk underhållning.

Stort intresse visades från utställarna, som fått vänta länge på att få visa bilder i olika tekniker, textila alster samt hantverk. Sammanlagt visades 140 utställningsobjekt. Sex av utställarna var medlemmar i ESU.